

Rapport: Undersøkelse om nordmenns kunnskaper og holdninger til fosterforeldre, 2010

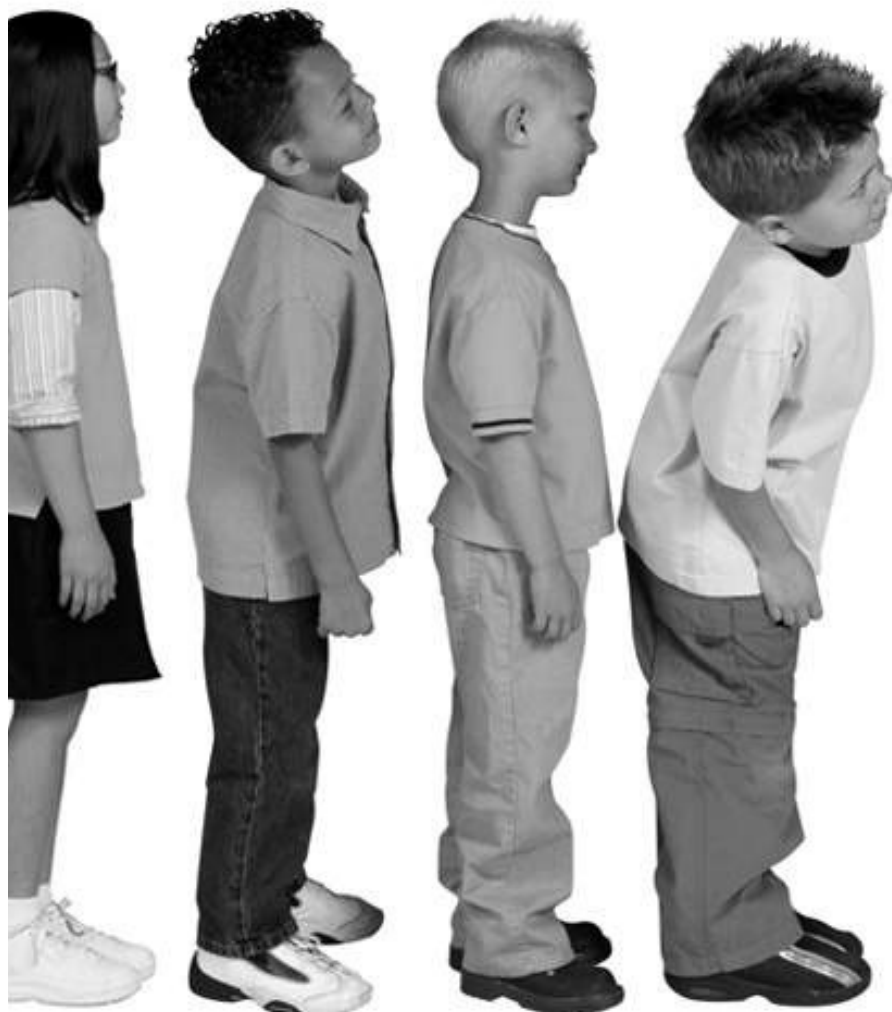
- Laget for: Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
- Laget av: Wenche Berntsen
- Dato: 20. juni 2010

Vekst og utvikling for barn, unge og familier

© 2010. Synovate Ltd. All rights reserved.

The concepts and ideas submitted to you herein are the intellectual property of Synovate Ltd. They are strictly of confidential nature and are submitted to you under the understanding that they are to be considered by you in the strictest of confidence and that no use shall be made of the said concepts and ideas, including communication to any third party without Synovate's express prior consent and/or payment of related professional services fees in full.

Bakgrunn, formål og metode

- **Bakgrunn og formål**

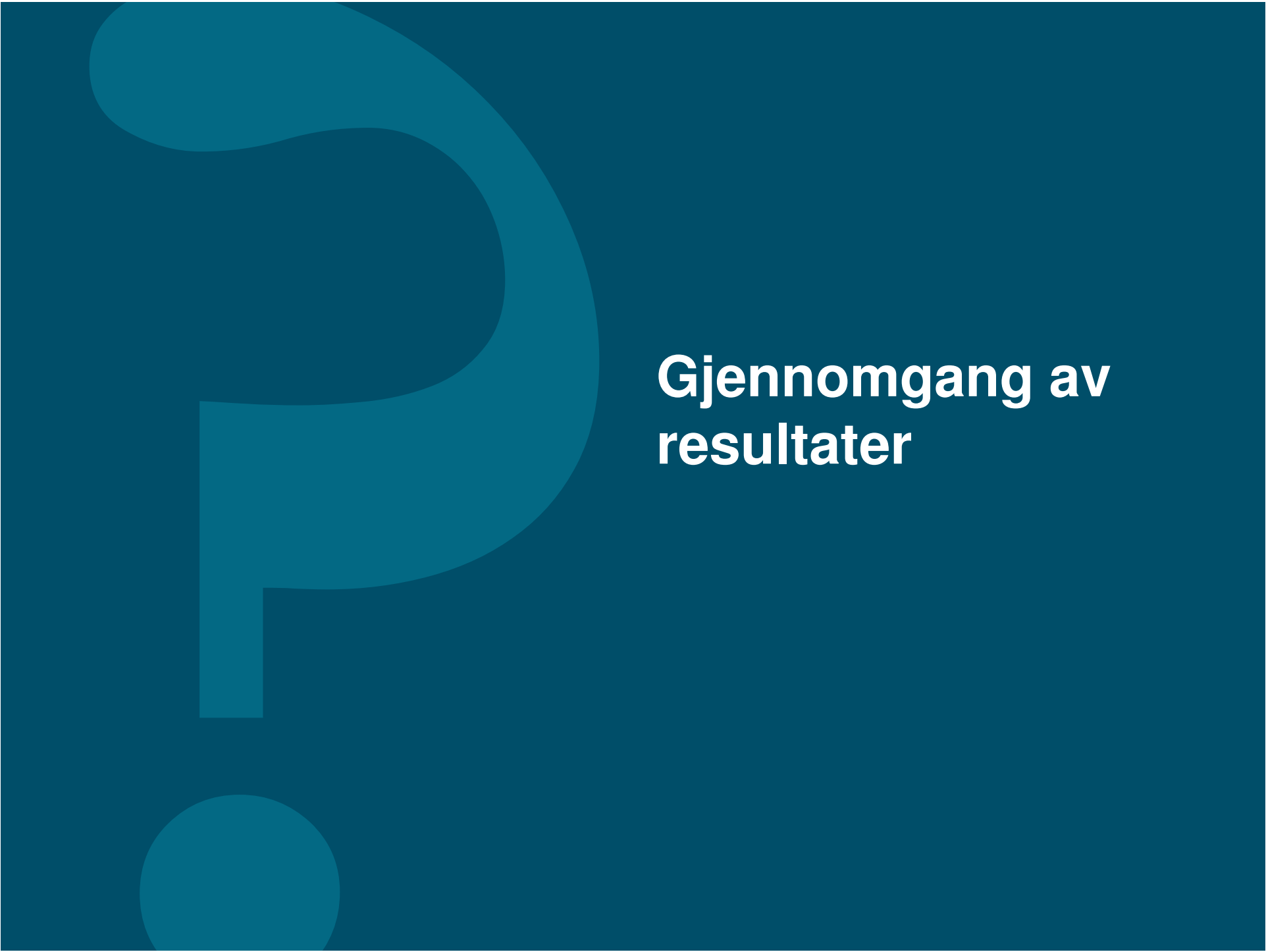
- Dette er en oppfølging av tilsvarende undersøkelser fra 2004 og 2006. Årets undersøkelse bygger i all hovedsak på spørsmål som er stilt tidligere, men det er også tatt inn noen nye spørsmål.
- Undersøkelsen skal fremskaffe informasjonsgrunnlag for å utvikle strategier om hvordan det skal arbeides fremover for å rekruttere flere fosterforeldre.
- Undersøkelsen kartlegger folks kjennskap og holdninger til det å være fosterforeldre. Vi ser også på om det har skjedd endringer i nordmenns kunnskaper og holdinger på dette området siden målingene i 2004 og 2006.

- **Metodebeskrivelse**

- Undersøkelsen er gjennomført ved hjelp av Synovate Norges omnibus i perioden 8.-11. juni 2010.
- Vi har intervjuet et landsrepresentativt utvalg på 1002 personer i alderen 15 år og eldre. Intervjuene er gjennomført på telefon på kveldstid.

Om rapporten

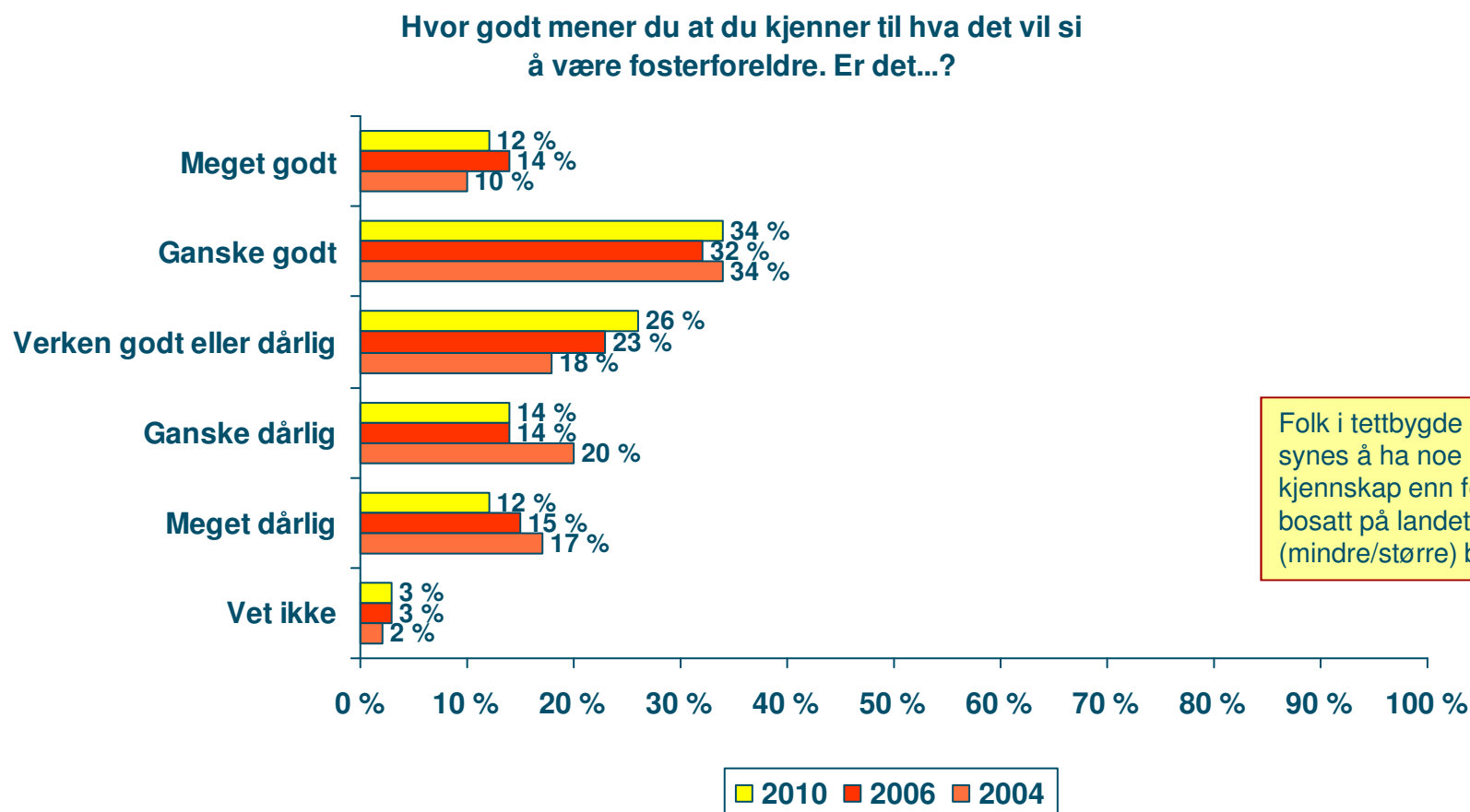
- Vi legger vekt på å vise hovedresultatene med grafikk, tilknyttet korte kommentarer. Vesentlige forskjeller mellom undergrupper av spurte blir også kommentert.
- Spørreskjema og tabellverk følger som et vedlegg til denne rapporten. I tabellverket er totalresultatene brutt ned på kjønn, alder, husstandsinntekt, landsdel, utdanning, kjennskap til hva det vil si å være fosterforeldre, om bor i landlige omgivelser eller i by. For den som ønsker mer detaljer om hvordan ulike undergrupper har svart, henviser vi til tabellvedlegget.

Gjennomgang av resultater

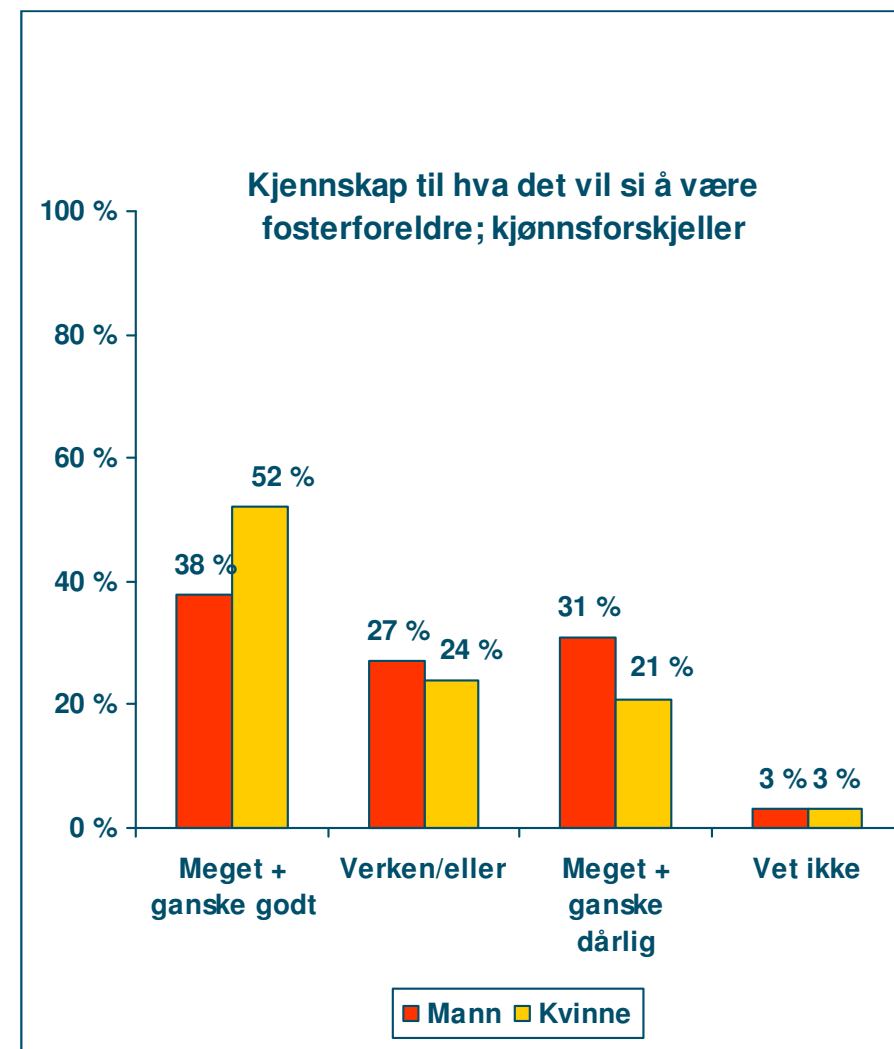
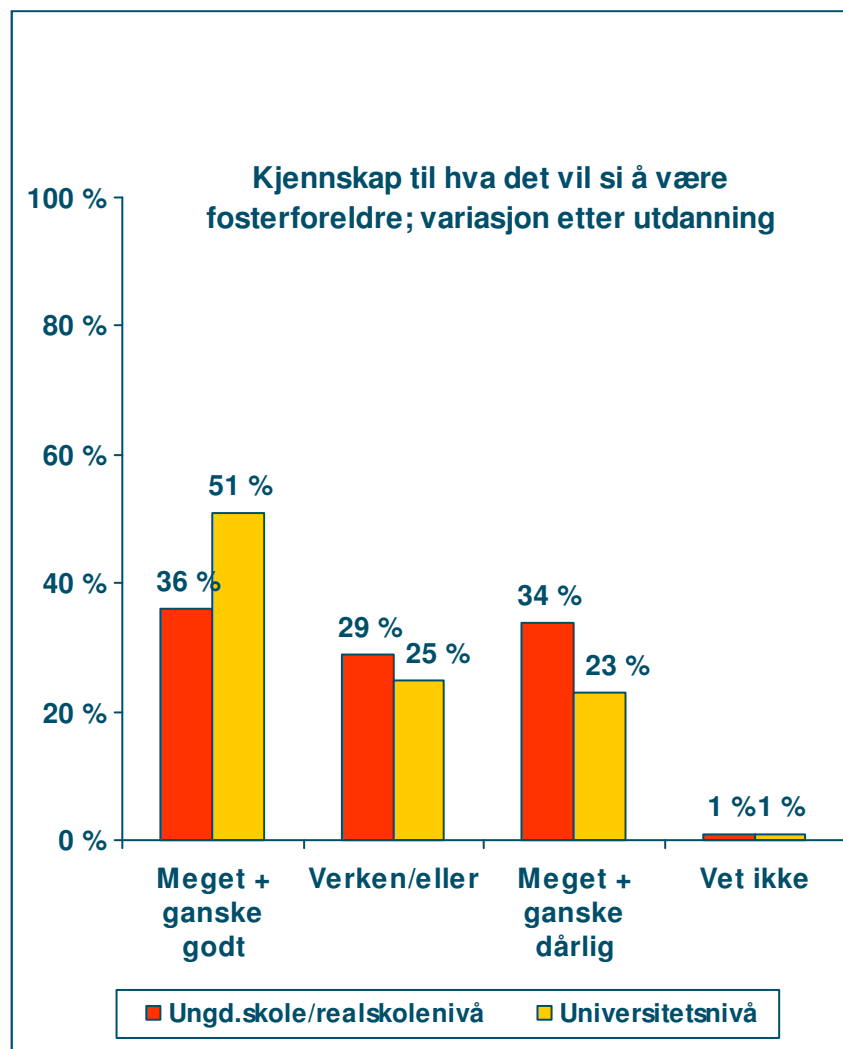
46% av befolkningen har god kjennskap til hva det vil si å være fosterforeldre. 26% har dårlig kjennskap.

Andelen med dårlig kjennskap (meget + ganske dårlig) er på omtrent samme nivå i 2010 (26%) som i 2006 (29%). Andelen med god (meget + ganske god) kjennskap har ligget stabilt på rundt 46% gjennom hele måleperioden. Andelen som verken god eller dårlig kjennskap viser en økende tendens.

Høyt utdannede har betydelig bedre kjennskap enn lavt utdannede, og kvinner har bedre kjennskap enn menn.

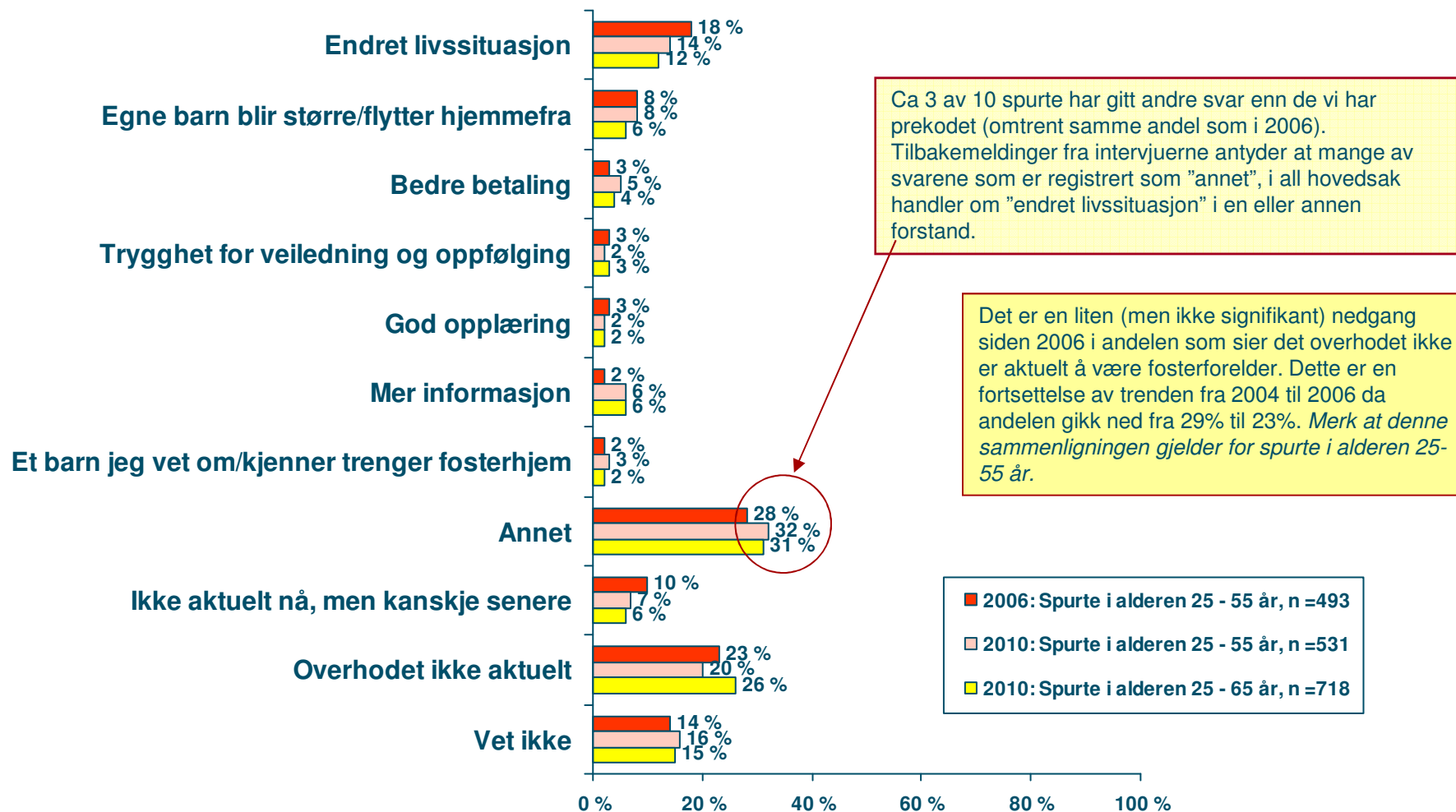
Disse forskjellene har vært tydelige ved hvert måletidspunkt.

Det neste spørsmålet kartlegger hva folk mener må til for at de selv skal vurdere å bli fosterforeldre.

- Spørsmålet er stilt til personer som aldersmessig er i målgruppen som potensielle fosterforeldre, det vil si i alderen 25-65 år. Dette utgjør 718 spurte. I 2006 gikk spørsmålet til aldersgruppen 25-55 år. Ved sammenligning mot 2006-resultatet må man først og fremst sammenligne like aldersgrupper mot hverandre. I grafikken har vi lagt inn 2010-resultatet for begge aldersgruppene.
- Spørsmålet er stilt åpent, og svarene er registrert langs forhåndsdefinerte svaralternativer. Ett av svaralternativene er "endret livssituasjon". Her har intervjuerne fått instruks om å registrere sosiale og familiære forhold som
 - bo-forhold (må ha mer plass, flytte, bygge og lignende)
 - helsemessige forhold
 - ekteskapelig status
 - familieførøkelse (vil ha / prøve å få egne barn først)
 - utdanningsforhold (f. eks er arbeidsledig må ha arbeid, eller gjøre ferdig utdannelse)
- På neste side viser vi resultatene for spørsmålet:
 - *Hva må til for at du skal vurdere å bli fosterforelder?*

20% av befolkningen i alderen 25-55 år sier det overhodet ikke er aktuelt å bli fosterforeldre. Inkluderer vi også de som er 56-65 år, øker andelen til 26%. Det er i hovedsak egen livssituasjon og/eller familiære forhold som er avgjørende, ikke så mye forhold knyttet til innsats fra det offentlige.

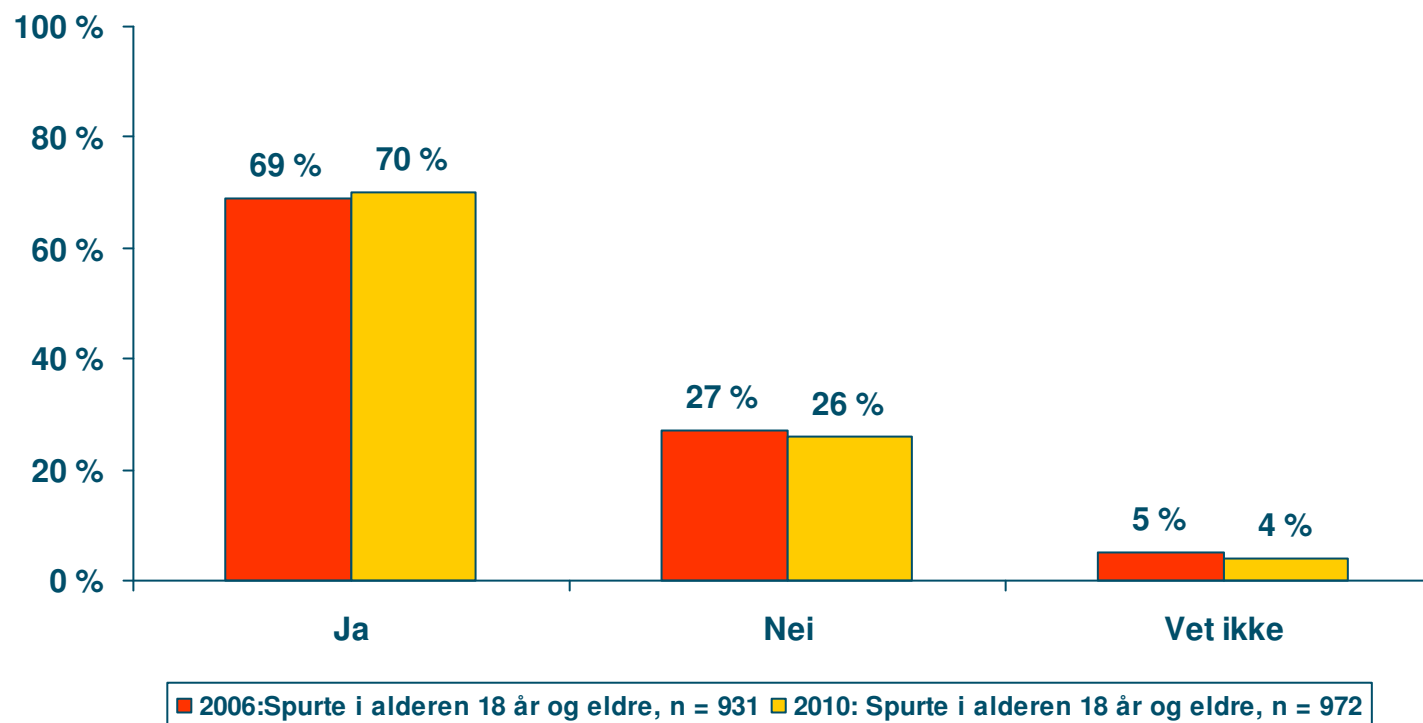
Forskjeller mellom undergrupper av spurte:

- Andelen som sier *at det overhodet ikke er aktuelt* å bli fosterforeldre, øker med alderen: Fra 15% i gruppen 25-39 år, via 28% i gruppen 40-59 år, og til 48% i gruppen som er 60 år eller mer. Den samme tendensen så vi i 2004 og i 2006.
- Blant personer med barn som har flyttet hjemmefra finner vi også en høy andel som sier det er uaktuelt (38%). Dette må vi anta er eldre personer som kanskje vurderer det som uaktuelt på grunn av egen (høye) alder.
- Blant de som har hjemmeboende barn legger 11% vekt på at barna må bli større, eventuelt flytte hjemmefra, før de kan vurdere å bli fosterforeldre.
- De som selv ikke er foreldre svarer i større grad enn gjennomsnittet at det må en endret livssituasjon til (20%).
- Folk som bor i tettbygd strøk (38%) og på landsbygda (28%), svarer *"overhodet ikke aktuelt"* i større grad enn folk som bor i by (både mindre og større byer (ca 21%)).
- Andelen som holder muligheten åpen for at det kan være aktuelt på et senere tidspunkt, varierer ikke nevneverdig mellom undergrupper av spurte
- Vi merker oss at andelen som sier det overhodet ikke er aktuelt, er like stor blant de som har god kjennskap til hva det vil si å være fosterforeldre, som blant de som ikke har så god kjennskap.
- *Bedre betaling* trekkes særlig frem av personer med lav utdanning og av lavinntektsgrupper.

Et klart flertall (70%) av befolkningen som er 18 år og eldre ville vurdere å melde seg som fosterhjem dersom et barn i familien eller innen deres nære nettverk hadde behov for fosterhjem. Holdningen til dette spørsmålet har ikke endret seg siden 2006.

Viljen til å melde seg er størst i aldersgruppen 25-39 år (85%), i aldersgruppen 40-59 år (81%), blant de som selv har hjemmeboende barn (85%), blant spurte med den høyeste husstandsinntekten (79%) og blant spurte i Oslo (79%). Folk med universitetsutdanning er mer positive enn folk med lavere utdanning. Folk som selv er foreldre, vurderer i større grad å melde seg enn folk som ikke er foreldre.

Om et barn i din familie eller nære nettverk har behov for et fosterhjem, ville du vurdere å melde deg som fosterhjem for dette barnet?

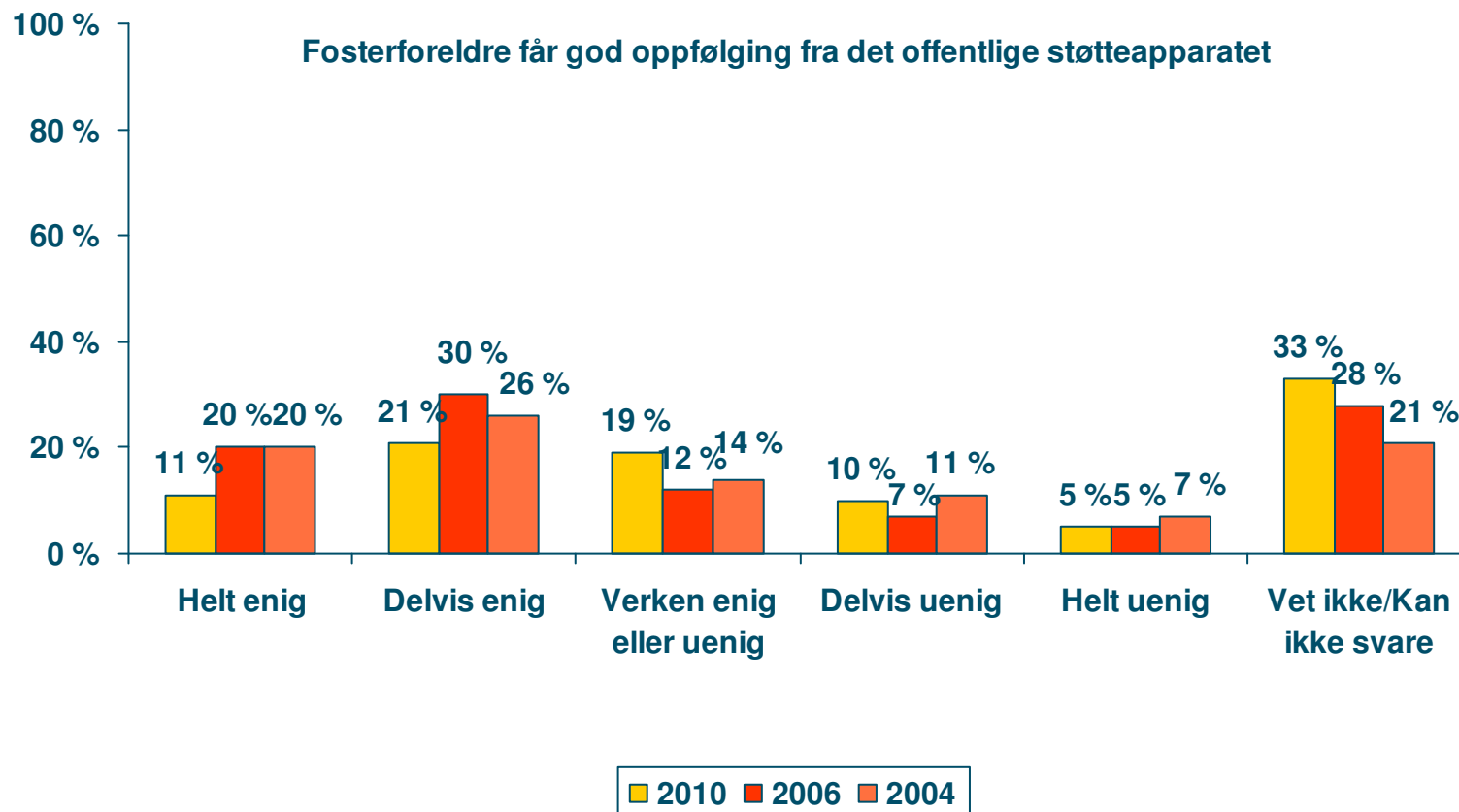
Holdningsmåling ved hjelp av påstander

- I undersøkelsen bruker vi spørsmål som er formulert som påstander om fosterbarn og fosterforeldre. De spurte skal si hvor enig eller uenig de er i hver av påstandene i henhold til en fem-punktsskala, slik det fremgår av spørreskjemaet.
- I det følgende kommenteres hver påstand i den rekkefølgen de står oppført med i spørreskjemaet. Svarfordelingene presenteres med grafikk og korte kommentarer.
- Før vi kommenterer resultatene, gjør vi oppmerksom på at denne spørremetoden i en viss grad rammes av problemet med at mange tenderer mot å si seg mer enig i en påstand enn de i virkeligheten er. Det gjelder særlig påstander om forhold folk ikke har spesielt sterke meninger om. Vi forsøker å dempe virkningen av denne "enig-effekten" ved å formulere påstandene slik at man må si seg uenig for å gi uttrykk for de holdninger vi er ute etter å kvantifisere. Uenig-andelene er derfor særlig interessante. Vi skal selvsagt ikke se bort i fra enig-andelene, men huske på at de gjennomgående kan være litt for høye.

Det er noe mer vanlig å mene at fosterforeldre får god oppfølging fra det offentlige støtteapparatet enn å mene det motsatte (32% helt + delvis enig, mot 15% helt + delvis uenig). Nokså mange tar ikke stilling til spørsmålet ved at 33% svarer vet ikke. 19% har en nøytral holdning.

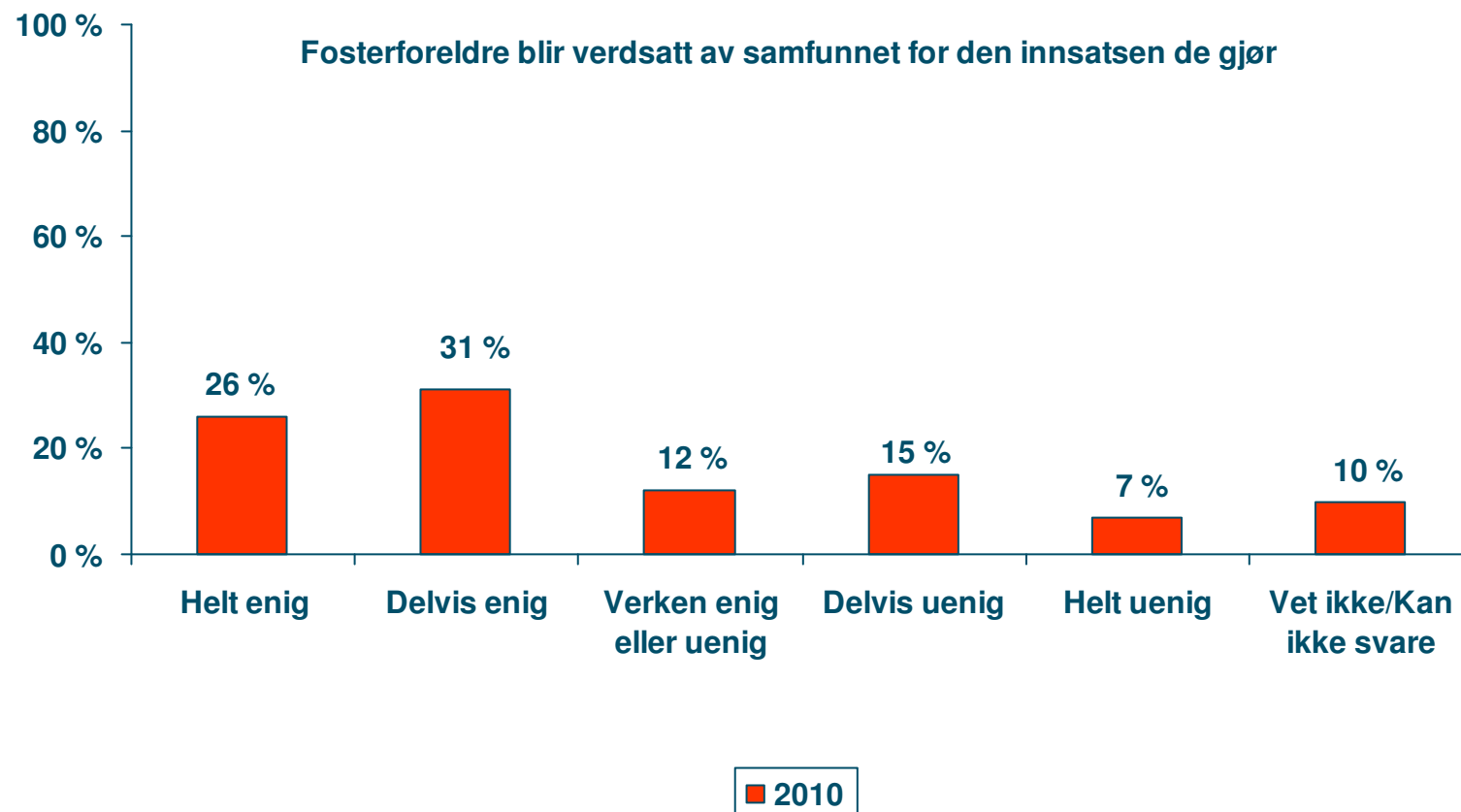
Det er færre som støtter påstanden i 2010 enn i 2006.

Folk med god kjennskap til hva det vil si å være fosterforeldre har større tillit til det offentlige støtteapparatet enn gjennomsnittet (46% mot 32% i snitt). Vet ikke-andelen er størst (49%) blant de som har dårlig kjennskap til hva det vil si å være fosterforeldre.

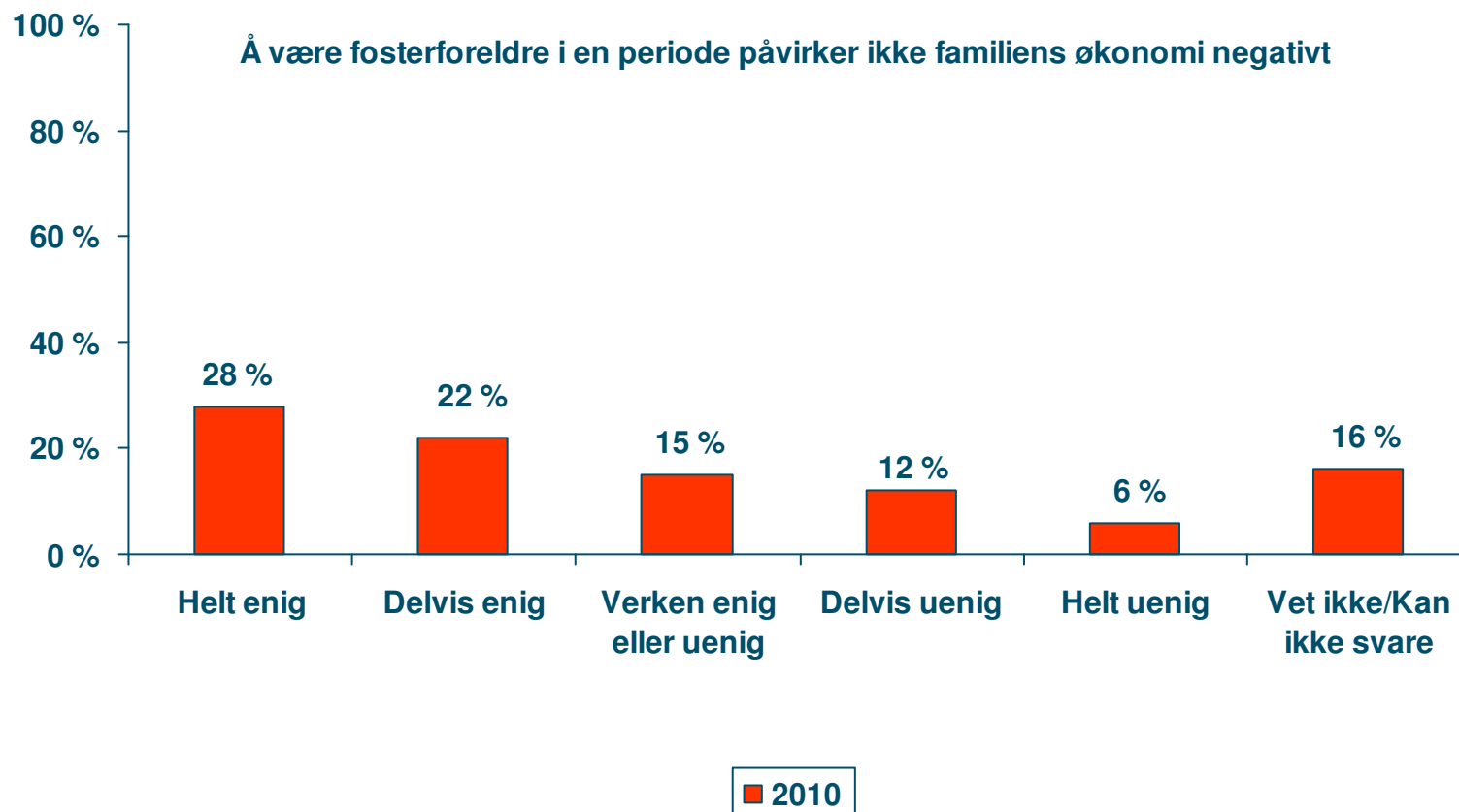
Det er mer vanlig å mene at samfunnet verdsetter den innsatsen fosterforeldre gjør, enn å mene det motsatte (57% mot 22%). En av ti svarer at de ikke vet.

Folk med god kjennskap til hva det vil si å være fosterforeldre mener i noe større grad enn gjennomsnittet at samfunnet verdsetter fosterforeldres innsats (61% mot 57% i snitt). Folk bosatt på landsbygda sier seg også mer enig (67%) enn gjennomsnittet.

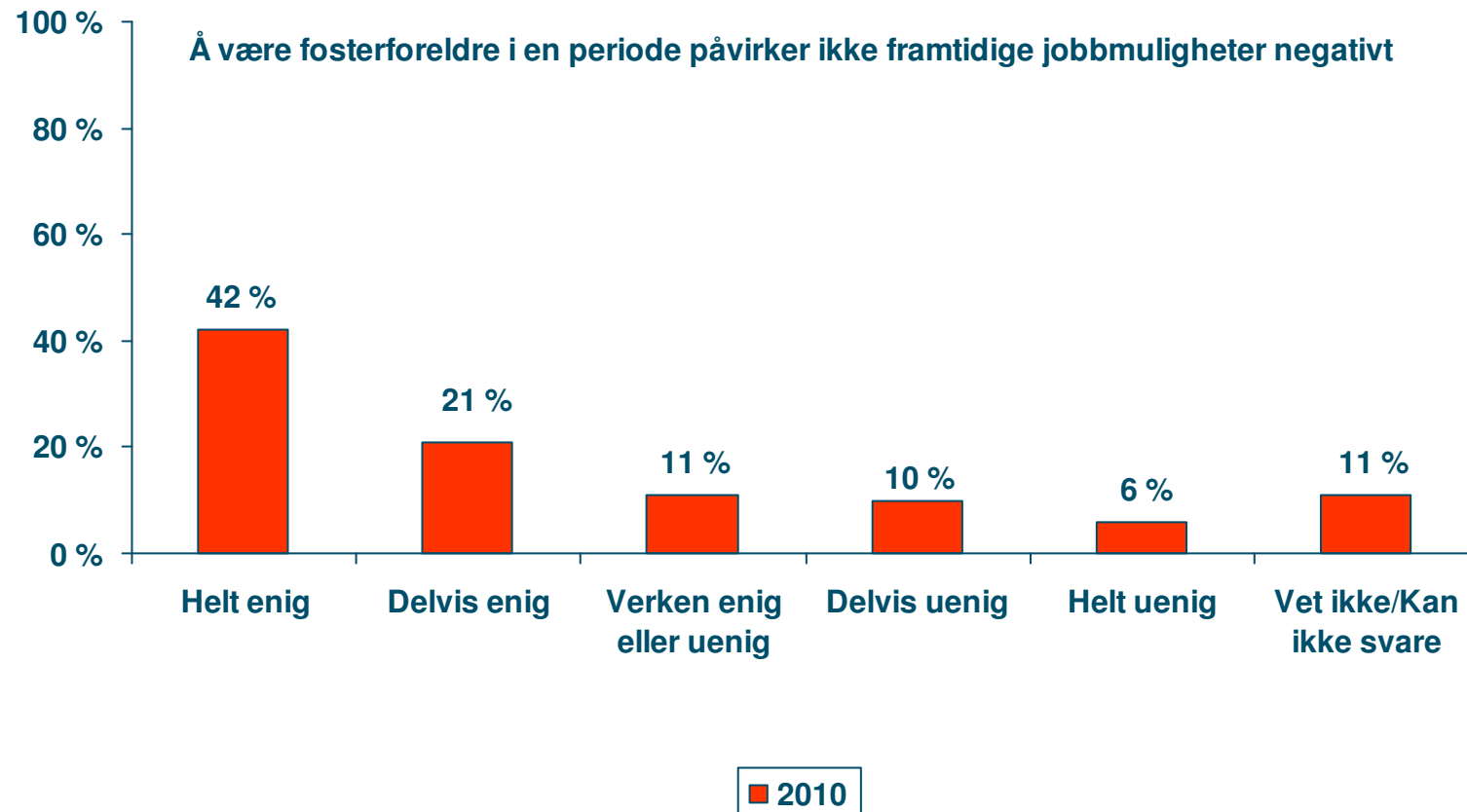
Halvparten av landets befolkning mener at det å være fosterforeldre i en periode IKKE påvirker familiens økonomi negativt. 18% mener det motsatte. 16% svarer at de ikke vet, mens 15% inntar en nøytral verken/eller-holdning.

Spurte i Oslo er mer uenig i påstanden (29%) enn gjennomsnittsbefolkningen. Vi ser også at folk bosatt i større byer, sier seg noe mer uenig (24%) enn gjennomsnittet. Folk med god kjennskap til hva det vil si å være fosterforeldre skiller seg fra gjennomsnittet med en større andel som støtter påstanden (60% mot 50% i snitt).

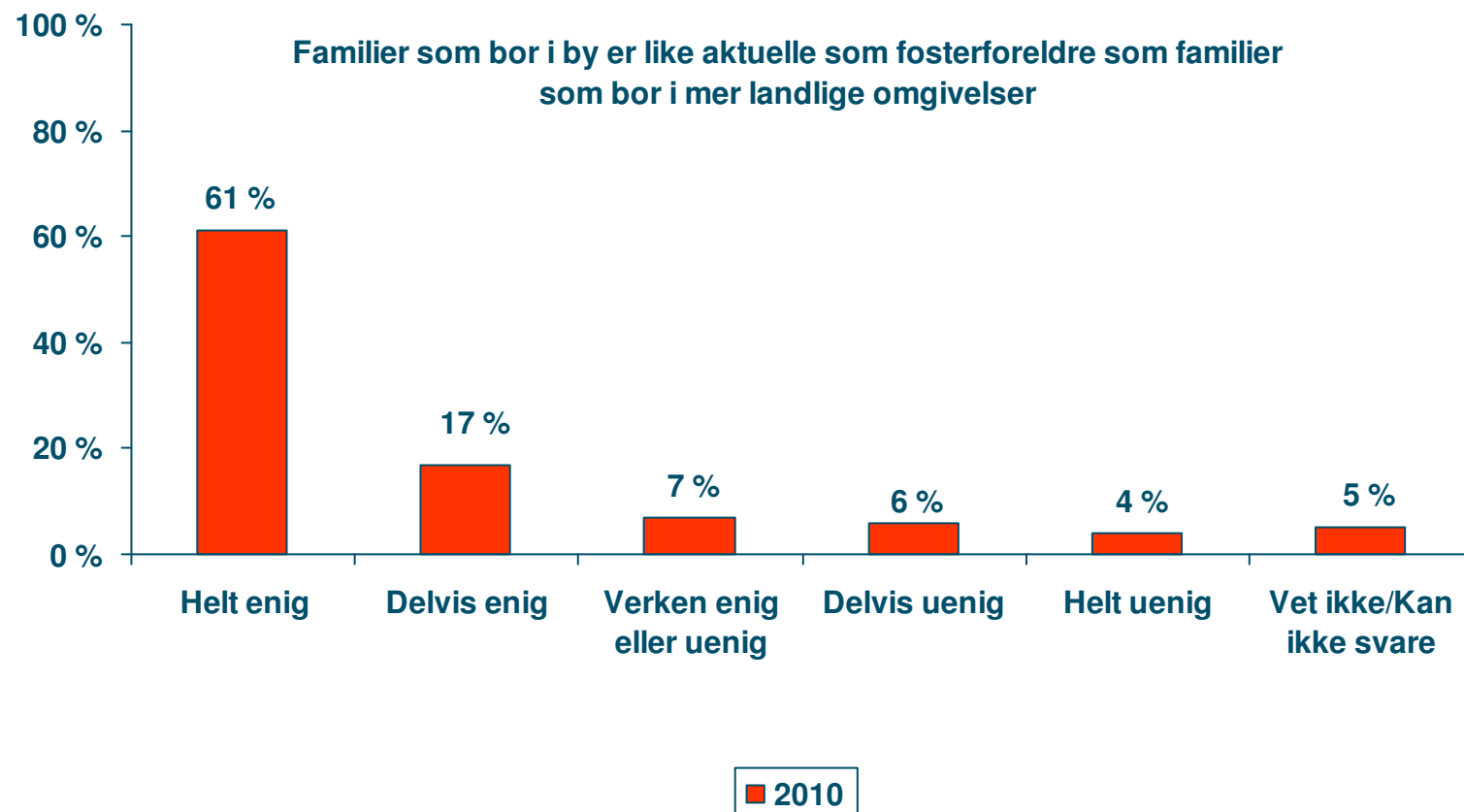
Det er en klar støtte til påstanden (63% enige) om at det å være fosterforeldre i en periode IKKE påvirker fremtidige jobbmuligheter negativt. 16% er uenig i dette.

Kvinner (18%) sier seg noe mer uenig i påstanden enn menn (12%). Folk med god kjennskap til hva det vil si å være fosterforeldre støtter påstanden i klart større grad enn de som ikke har så god kjennskap til saksområdet.

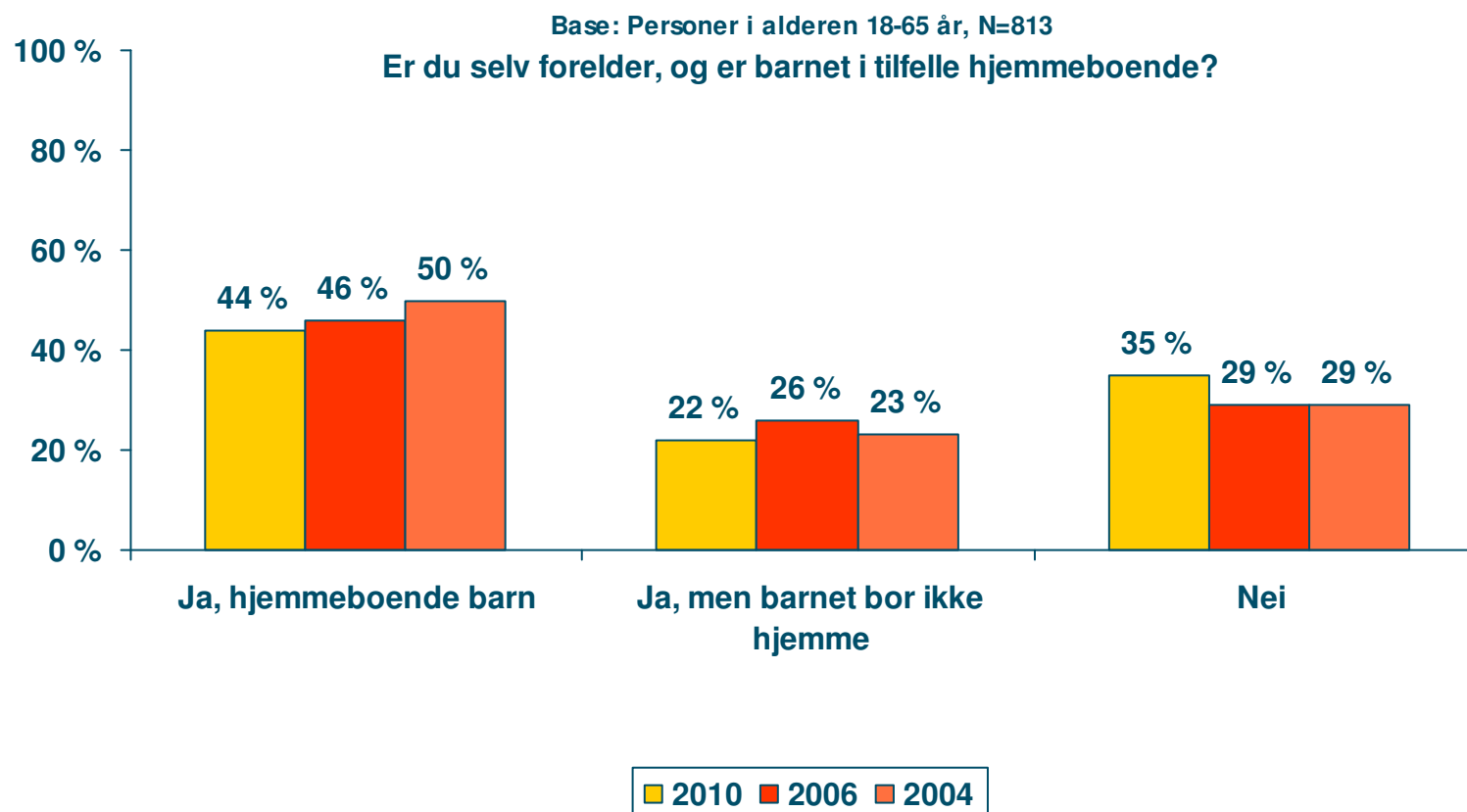
Det er en utbredt oppfatning at familier bosatt i byer er like aktuelle som fosterforeldre som familier som bor i landlige omgivelser (hele 61% er helt enige!) En av ti nordmenn er uenig i dette.

Det er ingen større variasjoner mellom undergrupper av spurte, men det ser ut til at uenig-andelen er noe mindre blant folk som er bosatt i større byer, enn blant folk som er mer landlig bosatt.

Foreldreerfaring for spurte i alderen 18-65 år

66% av de spurte i alderen 18-65 år er foreldre selv. 44% har hjemmeboende barn.

Hovedkonklusjoner

- Befolkningens kjennskap til hva det vil si å være fosterforeldre, har ikke endret seg siden 2006: 46% mener de har god kjennskap. 26% mener de har dårlig kjennskap, og like mange sier de har verken god eller dårlig kjennskap.
- Folk peker først og fremst på at det må skje endringer i egen livssituasjon og/eller i familiære forhold dersom de skal vurdere å bli fosterforeldre. Det samme fant vi i 2006.
- 20% av de spurte i alderen 25-55 år sier det overhodet ikke er aktuelt å bli fosterforeldre. Det er en liten (men ikke signifikant) nedgang siden 2006. Dette kan betraktes som en fortsettelse av trenden fra 2004 til 2006 da andelen gikk ned fra 29% til 23%, men vi kan ikke trekke sikre konklusjoner om en slik trend.
- Et klart flertall (70%) av befolkningen som er 18 år og eldre ville vurdere å melde seg som fosterhjem dersom et barn i familien eller innen deres nære nettverk hadde behov for fosterhjem. Holdningen til dette spørsmålet har ikke endret seg siden 2006.

Forts. hovedkonklusjoner

- Folk flest er enige i at:
 - Familier som bor i by er like aktuelle som fosterforeldre som familier som bor i mer landlige omgivelser
 - Det å være fosterforeldre en periode ikke påvirker fremtidige jobbmuligheter negativt
 - Fosterforeldre blir verdsatt for den jobben de gjør, men her er rundt en av fem uenige.
- Kun en av tre nordmenn er enige i at:
 - Fosterforeldre får god oppfølging fra det offentlige støtteapparatet. Det betyr ikke at mange er uenige (15%), men at mange ikke vet (33%).
- Halvparten av den norske befolkning mener at det å være fosterforeldre i en periode ikke påvirker familiens økonomi negativt. 18% er uenig i dette.

Forts. hovedkonklusjoner

- Det er ingen nevneverdige endringer i folks kjennskap og holdninger til fosterforeldre siden 2006. Det er ingen større variasjoner i synspunktene etter om man bor på landet eller i en by.
- De fleste synes å ha vansker med å se seg selv som fosterforeldre i den situasjonen de er i per i dag. Men når folk får direkte spørsmål om de ville vurdere det dersom et barn i familien eller nære nettverk har behov for det, stiller et klart flertall seg positive. Folks vurderinger springer selvsagt ut av en hypotetisk situasjon, men det antyder at "de nære ting" virker drivende.
- Kanskje bør fremtidig rekrutteringsarbeid appellere til dette "nære" engasjementet. For å definere nærmere innholdet i budskapet i et slikt strategisk arbeid, tror vi det vil være klokt av Bufdir å gjennomføre kvalitative undersøkelser for å få dybdekunnskap om drivere og barrierer.